

integration of agricultural markets into global value chains. *Innovations economics*. IMPEER of NASU. 24.1(82). P.90-98. DOI: <https://doi.org/10.31520/ei.2022>.

2. Буркинський, Б.В., Нікішина, О.В., Тараканов, М.Л. (2022) Інституційні механізми регулювання розвитку логістики товарних ринків. Колективна монографія / за ред. Б.В. Буркинського. Одеса: ДУ «ІРЕЕД НАНУ». С. 207-212.

3. Колодинський, С.Б., Дубницький, В.І. (2021) Інфраструктурна підтримка регіональних інноваційних процесів. Монографія. Одеса: ОДАБА. «Екологія». С.256. УДК 681.518.54

Бессонова С. І., к. е. н., професор кафедри обліку та аудиту

Кропова К. Ю. бакалавр спеціальності 071 Облік і оподаткування

(Державний вищий навчальний заклад «Приазовський державний технічний університет, м. Дніпро, Україна»)

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Актуальність тематики модернізації національної економіки полягає в тому, що соціально-економічний рівень розвитку нашої країни потребує невідкладних змін у всіх напрямках суспільного життя. Доведено, що рушійним засобом позитивних змін в суспільстві є модернізація національної економіки. Комплексна модернізація передбачає зміну структури економіки, реорганізацію банківської системи, нагромадження основного капіталу, розширення внутрішнього ринку, підвищення соціальних стандартів.

Враховуючи те, що в сучасних умовах для здійснення модернізації в Україні необхідно застосовувати світовий досвід модернізації економічної системи, вивчення всіх її аспектів є дуже важливим для більш точного розуміння сутності механізмів та наслідків модернізації економічної системи.

Оскільки ця тема є актуальною, її дослідженню приділялась значна увага вітчизняних та зарубіжних вчених таких як: В. Куриляк, Є. Савельєв, В. Геєць, А. Абдель-Малек, А. Турен, Ш. Ейзенштадт та інших видатних вчених. Класичні основи модернізації закладені в працях О. Конта, Г. Спенсера, К. Маркса, М. Вебера, Е. Дюркгейма, М. Леві, Ф. Тьонніса. У більшості класичних концепцій модернізація розглядається як процес, що протікає паралельно індустріалізації в умовах перетворення традиційного аграрного суспільства в індустріальне, тобто модернізація в класичних теоріях розглядається в контексті глибоких трансформацій системи господарства, технічного озброєння, організації праці, науки, сфери життєвого забезпечення всіх членів суспільства.

Досліджуючи зміст теорій модернізації, Г. Черніченко та А. Єфременко, зробили висновок, що модернізація – це найважливіша зміна людської цивілізації з часів промислової революції XVIII ст., яка включає зміни в діяльності, поведінці, процесах, змісті, структурі, системі й самій ідеї людської цивілізації. В. Куриляк і Є. Савельєв підкреслюють, що завдання модернізації полягатимуть у створенні економічної моделі, орієнтованої, насамперед, на якісно і кількісно високі результати в конкуренції на світовому ринку. [1]

Модернізація суспільства має тривалу історію і бере свій початок ще з XVI ст. Як масштабний суспільний процес, модернізація розпочалася в XVIII ст., досягнувши свого піку в XX ст. Класична теорія модернізації була розроблена і сформована в середині XX століття і пройшла з цього часу кілька етапів свого розвитку. У загальному трактуванні під модернізацією розуміють перехід від традиційного суспільства до сучасного, що передбачає орієнтацію на інновації, поступовий розвиток економіки, індустріальний характер виробництва, масову освіту, високий професійний рівень спеціалістів. Таким чином, модерними вважаються такі суспільства, пріоритети розвитку яких базуються на ідеях індустріалізації, передових науко-технічних розробках, демократизації всіх сфер

життя, збільшенні вільного часу, досягненні високих соціальних стандартів для особистості яка є головною цінністю в суспільстві.

Необхідно підкреслити, що модернізацію як явище слід розуміти значно ширше, ніж інноваційну модель розвитку. Зазначена логіка впливає з того, що інновації передбачають технологічний стрибок і прискорення темпів розвитку, а модернізація – розбудову економічних, інституційних, науково-технічних, культурних основ для сталого розвитку. Модернізація виконує місію осучаснення, перезавантаження, прогресивних зрушень, якісних змін. [2]

В процесі здійснення модернізації суспільства, економічна модернізація відіграє ключову роль, оскільки передбачає інтенсифікацію процесу розширеного відтворення, чого можна досягнути на основі зростання продуктивності, спеціалізації та диференціації праці, підвищення конкурентоспроможності продукції, енергозбереження, перетворення науки на виробничу силу, ефективного управління сферою виробництва. Економічна модернізація передбачає постійне вдосконалення методів управління економікою та виробничих технологій. Під час характеристики економічної модернізації слід враховувати різні концепції її розвитку, а також теоретичні підходи до фінансового забезпечення модернізаційних процесів. Так, модернізація при класичному підході розглядається в контексті розбудови індустріального суспільства. Неокласичний же напрям основою модернізації визначає зміцнення приватної власності та демократії. Враховуючи, що для модернізації потрібен значний притік капіталу, в умовах обмеженості фінансових ресурсів представники кейнсіанської школи запропонували модель з двома дефіцитами, яка ґрунтується як на використанні внутрішніх фінансових ресурсів, так і залученні зовнішніх джерел із поступовим витісненням зовнішніх джерел внутрішніми. Також ними передбачається поступова заміна імпорту власним виробництвом, що дозволить створити умови для розширення внутрішнього виробництва та активізації зайнятості населення. [3]

Отже, модернізація охоплює всі сфери життя та позначається на культурі, економіці, політиці, соціальній сфері. При цьому змінюється ціннісна орієнтація соціальних груп; посилюються значимість знань, наукових досліджень, володіння якомога ширшою інформацією. Але нам імпонує думка академіка В. Геєця, який наголошує на необхідності забезпечення моральної, гуманістичної, соціальної суті модернізації, тому що «...трансформація суспільства в процесі формування соціально-орієнтованої ринкової економіки призвела до того, що суспільство понесло значні соціальні втрати...» [4]

Отже, можемо зробити висновок, що провідну роль в процесах модернізації відіграє економічна модернізація, зміст якої в сучасних реаліях доцільно трактувати в контексті поєднання структурно-виробничих, інституційно-організаційних, соціальних та фінансово-економічних аспектів її здійснення. Слід зазначити, що поняття модернізації є багатограним та суперечливим, тому вимагає критичного осмислення проблем розвитку національної економіки, що дозволить уточнити концептуальні аспекти її модернізації.

Список використаних джерел:

1. Черніченко Г.О., Єфіменко А. В. Теорії модернізації в контексті постіндустріального розвитку. *Зб. наук. праць "Економічний вісник НТУУ "КПІ"*. 2016. № 9, С. 4—12.
2. Уманців Ю. М., Мінняло О. І. Економічна політика держави за умов глобальних трансформацій. *Економіка України*. 2018. № 9, С. 37-49.
3. Барановська І.В. Теоретичні аспекти ідентифікації факторів модернізації економіки, 2015. URL: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_13/50.
4. Геєць В. М. Модернізація в системі "суспільство-держава-економіка". *Журнал європейської економіки*. 2014. № 2, С. 111—124.